

Ontmoetingen met vertrouwen

Frank Ruiter

Met zijn portret van de 100-jarige Betty Bausch-Polak werd Frank Ruiter genomineerd voor de Rabo Photographic Portrait Prize 2019. Hij maakte de foto in opdracht van *NRC Handelsblad*. “Het is de beste foto die ik dit jaar gemaakt heb. Het is een heel treffende foto, waarin haar moed, charme en kwetsbaarheid zijn te zien.” In 2016 was hij eveneens genomineerd, toen met een beeld van Mirjam Rotenstreich, vrouw van schrijver A.F.Th. van der Heijden.

door Naomi Heidinga

Het interview vindt telefonisch plaats. Frank Ruiter is onderweg naar Assen voor een opdracht. Zijn stagiair rijdt, zodat hij zich kan concentreren op het gesprek. Hij begint met een waarschuwing. “Ik word niet vaak geïnterviewd. Het beste verhaal ontstaat in een gesprek. Vragen stellen over voorbeeldfotografen, dat werkt waarschijnlijk niet...” Die vraag blijft daarom achterwege.

Ruiter groeide op in Noord-Nederland, in een dorp met 300 inwoners. Het idee om fotograaf te worden begon niet als een vastomlijnd plan, het ‘groeide zo’. “Mijn zus studeerde in Maastricht. Daar maakte ik met de videocamera van mijn vader een keer een filmpje van mijn zus en haar vriendinnen tijdens een etentje. Ik begon met een beeld vanaf de tafelpoot naar boven, filmde vanuit een wijnglas hun gezichten en tussen de glazen door. Anouk, een van de vriendinnen van mijn zus, vond het resultaat heel geslaagd. Ik moest volgens haar ‘iets met

beeld gaan doen’. Ze zat op de Kunstacademie. Ik ben me vervolgens in ‘beeld’ gaan verdiepen en kwam erachter dat fotografie het beste bij me paste. Ik houd het meest van stilstaand beeld. Het leven is al zo druk, we worden constant overladen met prikkels. De keuze voor fotografie heb ik dus aan Anouk te danken.”

Fotojournalistiek

Een jaar lang deed hij de Fotovakschool in Apeldoorn, maar stopte daarmee omdat hij het te technisch vond. “Ik moest met formules allemaal saaie dingen berekenen over licht en lenselementen.” Dat vond hij niet interessant. Wel boeiend waren de autoritten terug met fotograaf Rens Hooyenga, die onder meer voor de *Leeuwarder Courant* werkt. “Hij had een tijd in Amerika gewoond en daar op een campus foto’s gemaakt. Hij had veel technische kennis.” Destijds zag Ruiter een carrière in de fotojournalistiek voor zich. “Ik rende weleens een week

© Frank Ruiter

“In het ongemakkelijke kan ook een mooi beeld ontstaan

© Frank Ruiter

mee met een nieuwsfotograaf om van het vak te proeven, maar ik wilde meer controle over mijn beelden.”

Hij maakte in de tijd erna vooral cityscapes, min of meer abstracte landschappen waarin het draait om lijnen.

“Het liefst tijdens de vroege ochtend, of ’s avonds in de schemering, omdat het dan rustiger is. Daarnaast maakte ik rare portretten, bijvoorbeeld met een groothoeklens. Zo vroeg ik een vriend in een tunnel te gaan liggen, om vervolgens met een groothoek foto’s van hem te maken. Met gevaar voor ons beider leven.”

Om aan opdrachten te komen, pluisde hij tijdschriften na, op zoek naar het colofon. Geld om de bladen te kopen had hij niet, dus hij schreef het colofon over. “Vervolgens stuurde ik die redacties een brief met een portfolio.” Een van die tijdschriften nodigde hem uit. Hij mocht op gesprek komen en kreeg zijn eerste opdracht. “Ik moest een foto maken van een modeontwerper in Antwerpen, en reed met een intimiderend mooie modejournaliste mee, die ik vanuit Groningen eerst moest ophalen in Amsterdam, waarna we naar Antwerpen reden om haar vervolgens weer terug naar Amsterdam te brengen. Ik moest vervolgens weer terug naar huis in het verre Groningen. Vanwege de afstand leek het me slimmer om in Amsterdam te gaan wonen.”

Anoniem

Op zijn 22ste vertrok hij naar de hoofdstad, om het te gaan maken als fotograaf. Geen moeilijke beslissing, ook al kende hij er niemand. “Ik was wel klaar met Gronin-

gen. Dat anonieme vond ik wel fijn.”

Inmiddels maakt hij vooral portretten, in opdracht van kranten als *NRC Handelsblad*, *de Volkskrant*, *Het Parool* en diverse bladen. De afwisseling, het werken op verschillende plekken vindt hij fijn aan zijn werk, evenals de kans om uiteenlopende mensen te ontmoeten. “Ik heb het geluk dat ik via de redactie en journalisten de meest interessante mensen mag fotograferen. Van bekende mensen tot minder bekende mensen, die bijvoorbeeld iets bijzonders of verdrietigs hebben meegemaakt.” Al die ontmoetingen inspireren hem en dwingen hem soms om zijn blikveld te verruimen of te herzien. “Iedereen is in een bepaalde mate bevooroordeeld. Toch probeer ik mijn oordeel zoveel mogelijk achterwege te laten. Dat hebben al die ontmoetingen me wel geleerd. Ik treed iedereen met dezelfde vriendelijkheid tegemoet. Niet iedereen die ik mag fotograferen is even vriendelijk, of heeft de tijd voor een foto. Dat snap ik, iedereen is tegenwoordig druk. Toch ontstaan de beste foto’s als mensen wel even rustig de tijd nemen voor het maken van een foto.”

Ruiter probeert altijd een sfeer te creëren waarin dit ontspannen beeld kan ontstaan. Een situatie waarin de geportretteerde hem durft te vertrouwen, en zichzelf kan zijn. Kenmerkend voor zijn foto’s is de rust die deze uitstralen. “Vaak laat ik in mijn foto’s zo min mogelijk van de achtergrond zien, tenzij het bijdraagt aan de sfeer van de foto. Ik focus op de mens, daar moet het om draaien. Al kan het journalistiek gezien best interessant

© Frank Ruiter

zijn om de achtergrond te laten zien, ik wil niet dat deze afleid van de persoon.”

Ziel

Voor hij mensen gaat fotograferen, leest hij zich in, zodat hij een beeld krijg van de persoon voor de lens. Door met de journalist te schakelen, het interview te lezen of verder te graven in de historie van een persoon. Zo weet hij het ijs te breken. “Als ik iemand ga fotograferen, begin ik gewoon een gesprek. Ik wil diegene wat beter leren kennen, en begin dus niet meteen met waar ik voor kom. Voor veel mensen is het toch spannend om gefotografeerd te worden, sommigen hebben er zelfs een hekel aan.” Ook tijdens de shoot blijft hij praten. “Zo ontstaat er vanzelf een moment van rust, waarin mensen zich ontspannen en meer van zichzelf laten zien. Ik geloof niet dat je volledig iemands ziel kan vastleggen in een foto, dat is lariekoek. Je kan echter wel dichtbij komen, iemand heel puur laten zien.” Soms blijft hij ook na de shoot nog even koffie drinken. “Dat is het mooie van het werk, mensen ontmoeten. Al kan het lang niet altijd, ik heb het ook druk. Dat is wel jammer. Wat dat betreft heeft een journalist meer kans om de diepte in te gaan. Maar soms gebeurt het wel. Laatst nog, bij een opdracht. Het klikte met de vrouw die ik moest fotograferen, en we raakten aan de praat over zaken die dieper gaan. Levensvragen. Het raakte me, ik schoot zelfs vol, ook al mag dat eigenlijk niet.”

Ook het verhaal van Betty Bausch-Polak raakt hem. Een vrouw die tijdens de Tweede Wereldoorlog zo'n beetje alles verloor. “Dat was een bijzondere ontmoeting, die me is bijgebleven. Een combinatie van haar geschiedenis en de manier waarop ik door haar ontvangen werd: vriendelijk en met humor. Dankzij haar vriendelijkheid voelde ik de ruimte om de tijd te nemen voor de foto, de achtergrond en het licht mooi neer te zetten. Ik vind het resultaat heel treffend.”

Meestal fotografeert hij in harmonie met zijn modellen, maar niet altijd gaat het van een leien dakje. “Koos Breukel vertelde tijdens een bijeenkomst in Pakhuis de Zwijger dat de sfeer tijdens een shoot wat hem betreft niet per se goed hoefde te zijn. Daar is zeker iets voor te zeggen, al zag ik dat in het begin anders. In het ongemakkelijke kan ook een mooi beeld ontstaan.”

Frank Ruiten fotografeert voor verschillende bladen en kranten zoals NRC Handelsblad, de Volkskrant en Het Parool. Hij begon met het maken van cityscapes, maar maakt nu vooral portretten. In 2016 was hij voor het eerst genomineerd voor de Rabo Portrait Prize. Hij heeft een studio in Amsterdam.
www.frankruiter.nl
[@frankruiterphotographer](https://www.instagram.com/frankruiterphotographer)